

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จว่าเกิดจากปัจจัยภายในสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่าเกิดจากปัจจัยภายในสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกันมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกันมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวแตกต่างกัน
7. เพศชายมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถสูงกว่าเพศหญิง
8. เพศหญิงมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถสูงกว่าเพศชาย
9. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถและความพยายามสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
10. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

11. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความพยายามสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
12. นักเรียนที่มีความวิตกกังวลสูงมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่มีความวิตกกังวลต่ำ
13. นักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถสูงกว่านักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ
14. นักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 ประเภทสหศึกษาจากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
    - 2.1.1 ระดับชั้นเรียน
    - 2.1.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว
    - 2.1.3 ถิ่นที่อยู่
    - 2.1.4 เพศ
    - 2.1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
    - 2.1.6 ความวิตกกังวล
    - 2.1.7 การเห็นคุณค่าในตนเอง
  - 2.2 ตัวแปรตาม คือ การอนุมานสาเหตุ แบ่งเป็น 16 ด้าน ดังนี้
    - 2.2.1 ความสำเร็จในการเรียนจากมีโชค
    - 2.2.2 ความสำเร็จในการเรียนจากการช่วยเหลือของคนอื่น
    - 2.2.3 ความสำเร็จในการเรียนจากความง่ายของงาน
    - 2.2.4 ความสำเร็จในการเรียนจากความไม่มีอคติต่อครู
    - 2.2.5 ความสำเร็จในการเรียนจากอารมณ์ดี
    - 2.2.6 ความสำเร็จในการเรียนจากการมีความพยายามชั่วขณะ
    - 2.2.7 ความสำเร็จในการเรียนจากการมีความสามารถ
    - 2.2.8 ความสำเร็จในการเรียนจากการมีความพยายามถาวร

- 2.2.9 ความล้มเหลวในการเรียนจากไม่มีโชค
- 2.2.10 ความล้มเหลวในการเรียนจากการไม่ได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น
- 2.2.11 ความล้มเหลวในการเรียนจากความยากของงาน
- 2.2.12 ความล้มเหลวในการเรียนจากความมึนงง
- 2.2.13 ความล้มเหลวในการเรียนจากอารมณ์ไม่ดี
- 2.2.14 ความล้มเหลวในการเรียนจากการไม่มีความพยายามชั่วขณะ
- 2.2.15 ความล้มเหลวในการเรียนจากการไม่มีความสามารถ
- 2.2.16 ความล้มเหลวในการเรียนจากการไม่มีความพยายามถาวร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 ที่เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนทั้งสิ้น 1,435 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อทราบข้อมูลโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ระดับชั้นเรียน เพศ
2. แบบวัดการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีจำนวน 24 ข้อ เป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ
3. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของทศพร ประเสริฐสุข (2525) มีจำนวน 58 ข้อ เพิ่มการวัดความจริงจังของผู้ตอบ 2 ข้อ เป็น 60 ข้อ เป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ
4. แบบวัดความวิตกกังวล ผู้วิจัยใช้แบบวัดความวิตกกังวล STAI (The State-Trait Anxiety Inventory) ในส่วนของการวัดความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวบุคคล (Trait-Anxiety) ของ Spielberger และคณะ (1983) Form Y-2 มีจำนวน 20 ข้อ เป็นมาตรประเมินค่า 4 ระดับ
5. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียน (The Self-Esteem Inventory School Form) ของ สแตนเลย์ คูเปอร์สมิธ (Stanley Coopersmith, 1984) ที่ สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์ (2532) ได้แปลและปรับใช้ให้เหมาะกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา มีจำนวน 50 ข้อ โดยให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทางโรงเรียนดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยให้เวลาในการดำเนินการประมาณ 1 เดือน เก็บรวบรวมแบบวัดคืนด้วยตนเอง และให้ส่งแบบวัดคืนทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และร้อยละ
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากแบบวัดการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน
3. นำคะแนนการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนแต่ละด้านของนักเรียนแต่ละกลุ่มมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-independent test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ ด้วยวิธีการของดันแคน (Duncan)

ผลการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอนุমানสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก โดยอนุমানสาเหตุของความสำเร็จจากปัจจัยภายในว่าเป็นเพราะตนเองมีอารมณ์ดีมากที่สุด และอนุমানสาเหตุของความสำเร็จจากปัจจัยภายนอกว่าเป็นเพราะความไม่มีอคติต่อครูมากที่สุด

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอนุমানสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก โดยอนุমানสาเหตุของความสำเร็จจากปัจจัยภายในว่าเป็นเพราะการมีความพยายามช่วยเหลือมากที่สุด และอนุমানสาเหตุของความสำเร็จจากปัจจัยภายนอกว่าเป็นเพราะความไม่มีอคติต่อครูมากที่สุด

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก โดยอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวจากปัจจัยภายในว่าเป็นเพราะตนเองอารมณ์ไม่ดีมากที่สุด และอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอกว่าเป็นเพราะความยากของงานมากที่สุด

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก โดยอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวจากปัจจัยภายในว่าเป็นเพราะการไม่มีความพยายามถาวรมากที่สุด และอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวจากปัจจัยภายนอกว่าเป็นเพราะความยากของงานมากที่สุด

และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม มีดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะอารมณ์ดีและการมีความสามารถต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนทั้งสองระดับชั้นไม่มีความแตกต่างกันในการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการมีความพยายามชั่วขณะ และการมีความพยายามถาวร

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะอารมณ์ไม่ดี การไม่มีความสามารถ และการไม่มีความพยายามถาวรสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนทั้งสองระดับชั้นมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่าเป็นเพราะการไม่มีความพยายามชั่วขณะไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและนักเรียนที่อยู่ในเขตชนบทมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะมีโชค อารมณ์ดี การมีความพยายามชั่วขณะ การมีความสามารถ และการมีความพยายามถาวรแตกต่างกัน แต่ไม่มีความแตกต่างกันในการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการช่วยเหลือของคนอื่น ความง่ายของงาน และความไม่มีอคติต่อครู

4. นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและนักเรียนที่อยู่ในเขตชนบทมีการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะไม่มีโชคและการไม่มีความพยายามถาวรแตกต่างกัน แต่ไม่มีความแตกต่างกันในการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะการไม่ได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น ความยากของงาน ความมีอคติต่อครู อารมณ์ไม่ดี การไม่มีความพยายามชั่วขณะ และการไม่มีความสามารถ

5. นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวต่างกันมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะมีโชค ความไม่มีอคติต่อครู การมีความพยายามชั่วขณะ และการมีความสามารถแตกต่างกัน แต่ไม่มีความแตกต่างกันในการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการช่วยเหลือของคนอื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี และการมีความพยายามถาวร

6. นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวต่างกันไม่มีความแตกต่างกันในการอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะไม่มีโชค การไม่ได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น ความยากของงาน ความมีอคติต่อครู อารมณ์ไม่ดี การไม่มีความพยายามชั่วขณะ การไม่มีความสามารถ และการไม่มีความพยายามถาวร

7. เพศชายมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการมีความสามารถสูงกว่าเพศหญิง

8. เพศชายและเพศหญิงมีการอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะการไม่มีความสามารถไม่แตกต่างกัน

9. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการมีความพยายามชั่วขณะ การมีความสามารถ และการมีความพยายามถาวรสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

10. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีการอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะการไม่มีความสามารถไม่แตกต่างกัน

11. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะการไม่มีความพยายามชั่วขณะและการไม่มีความพยายามถาวรต่ำกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

12. นักเรียนที่มีความวิตกกังวลสูงมีการอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะการไม่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่มีความวิตกกังวลต่ำ

13. นักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จในการเรียนว่าเป็นเพราะการมีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

14. นักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีการอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวในการเรียนว่าเป็นเพราะการไม่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ครูและผู้ปกครองควรฝึกให้นักเรียนขยันเรียนและเอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัยโดยชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความขยันและเอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอว่านำมาซึ่งการประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่าการขยันเฉพาะช่วงใกล้สอบ

2. ทางโรงเรียนควรมีการจัดโปรแกรมการลดความวิตกกังวลในการเรียนโดยเฉพาะในช่วงก่อนสอบ เช่น การจัดนิทรรศการหรือจัดให้มีการอบรมเรื่องเทคนิคในการเตรียมตัวสอบอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ การฝึกให้นักเรียนรู้จักการฝึกนั่งสมาธิอย่างถูกต้องเพื่อช่วยในการจำ เป็นต้น เนื่องจากด้านนักเรียนมีความวิตกกังวลสูงจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

3. ครูควรหาเทคนิคหรือวิธีการสอนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษแบบใหม่ๆ ที่สามารถที่จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้นและเห็นว่าวิชาดังกล่าวเป็นวิชาที่ไม่ยาก

4. ครูและผู้ปกครองควรส่งเสริมให้นักเรียนเชื่อว่าการประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความพยายามมากกว่าการอนุমানสาเหตุอย่างอื่นเช่น โชค หรือ ความสามารถ ด้วยเหตุผลที่ว่าด้านนักเรียนเชื่อว่าการประสบความสำเร็จเกิดจากความพยายาม นักเรียนจะสามารถควบคุมตนเองให้มีความพยายามในการเรียน เพื่อนำไปสู่การประสบความสำเร็จได้

5. ควรส่งเสริมและมีการพัฒนาลักษณะพื้นฐานในตัวนักเรียน ซึ่งได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จว่าเป็นเพราะความพยายาม หรือการอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวว่าเป็นเพราะไม่มีความพยายามหรือใช้ความพยายามน้อย เพื่อให้ให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ยกตัวอย่าง เช่น การใช้โปรแกรมพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้ การเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น เนื่องจาก จากการศึกษาทางด้านแรงจูงใจของนักเรียนด้วยสัมฤทธิ์ พบว่า เด็กด้วยสัมฤทธิ์จะมีการอนุমানสาเหตุไปที่ปัจจัยภายนอก และการที่มีการอนุমানสาเหตุไปที่ปัจจัยภายนอกทำให้เด็กด้วยสัมฤทธิ์ ขาดความพยายาม (Borkowski and Maxwell, 1991) ดังนั้นเพื่อสร้างให้เด็กด้วยสัมฤทธิ์เหล่านี้มีการใช้ความพยายามมากขึ้น หรือมีการเปลี่ยนการอนุমানสาเหตุโดยมีการอนุমানสาเหตุไปที่ความพยายาม ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามทฤษฎีผลการอนุমানสาเหตุของ Weiner (1986) นั้น จึงต้องเปลี่ยน และสร้างการอนุমানสาเหตุที่เหมาะสมให้กับนักเรียน คือ ให้นักเรียนมีการอนุমানสาเหตุไปที่ความพยายาม ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกและความคาดหวังในทางบวก ซึ่งมีผลในการเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

6. ควรมีการศึกษาเรื่องการอนุমানสาเหตุกับประชากรในระดับอื่นๆ เช่น ระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงการอนุমানสาเหตุของการประสบความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน เพื่อหาทางส่งเสริมให้มีการอนุমানสาเหตุในการเรียนที่ถูกต้อง